

Region Kalmar län
Välfärdsbrottslighet
Försäkringsmedicinska kommittén

”När en aktör – företag, förening eller privatperson – otillbörligen utnyttjar kommuners och regioners välfärdssystem för egen vinning.”
(SKR)

Välfärdsbrott - definition

Kommuner	Regioner
Ekonomiskt bistånd, bostadsanpassningsbidrag	Vårdval
Anhöriganställning	Hjälpmedel
LSS, särskilt boende, hemtjänst, färdtjänst	Läkemedel
Förskola, hem för vård och boende (HVB), personlig assistans, särskilda boenden	Upphandlad vård
Parkeringsstillstånd, föreningsbidrag, bygglov, alkoholtillstånd	Nationella taxan
Hyreskontrakt	Läkarintyg, sjukskrivningsintyg
Markrättigheter	Recept
Bygg- och exploateringsverksamhet	Remisser

Det finns välfärdsbrott inom många områden

Kommuner	Regioner
Ekonomiskt bistånd, bostadsanpassning	
Anhöriganställning	
LSS, särskilt boende, LSS-utredning	
Förskola, hem för vård eller skydd, personlig assistans	
Parkeringstillstånd, trafikbrott, alkoholtillstånd	
Hyreskontrakt	Byggnadsnäringslivet
Markrättigheter	
Bygg- och exploateringsverksamhet	Remisser

Inom alla områden där det finns
möjlighet att göra en vinst, för egen
del, för ett företag eller en förening,
förekommer det brott och
oegentligheter!

Det finns välfärdsbrott i många områden

Polisens lägesbild kriminell ekonomi

Goda vinstmöjligheter

**100-110
miljarder**

= vinster som delvis investeras i större brottsupplägg

Marknaderna för brottsvinster har kraftigt expanderat:

- Narkotikamarknaden har vuxit över tid.
- Digitaliseringen möjliggör stora bedrägerier och cyberbrott. Digitaliseringen + privatiseringar försvårar kontrollen av privatpersoner och företag. Digitaliseringen + privatiseringar försvårar kontrollen av systemet.
- Den fria rörligheten har ökat.

**Välfärdsbrottslighet
38-66 miljarder**

13
4,5
91
8-20

Marknaden har blivit den största källan, men nu bidrar svart ekonomi och utnyttjande av välfärdssystemen ännu mer till den kriminella ekonomin.

Vinster från välfärdsbrott där organiserad brottslighet står för en mindre del

"Det är systemhotande brottslighet", säger kammaråklagare Annika Lennquist

Tandläkare misstänks ha skrivit ut sig miljoner genom fejkade intyg

UPPDATERAD 1 DECEMBER 2023 PUBLICERAD 29 NOVEMBER 2023

Genom påhittade besök misstänks två tandläkare i Stockholm ha lurat till sig nästan åtta miljoner kronor från Försäkringskassan. Nu åtalas två män misstänkta för bedräglighet.

Enligt åtalet har mottagningarna begärt ersättning för 6 200 kronor per patientbesök, vilket aldrig ägt rum under åren 2021-2022. På så sätt har det betalats ut nästan åtta miljoner kronor i felaktiga tandvårdsbidrag från Försäkringskassan.

svt NYHETER

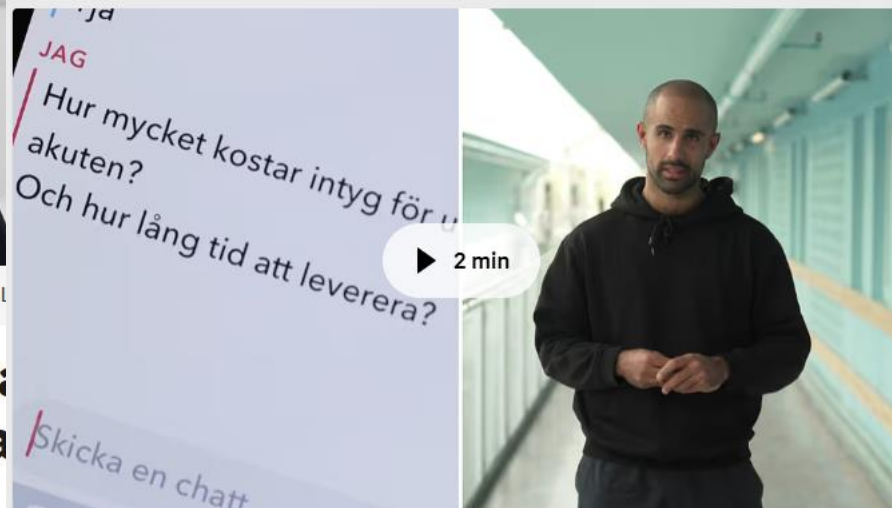
Nyheter

Lokalt

Sport

SVT Play

Barn

Hör SVT:s reporter Jonas Desai förklara hur handeln med falska utbildningsintyg pågår på Snapchat. Foto: SVT

Falska intyg för vårdyrken marknadsförs på Snapchat

UPPDATERAD 7 JUNI 2023 PUBLICERAD 28 MAJ 2023

På sociala medier-plattformen Snapchat marknadsförs falska utbildningsintyg för försäljning helt öppet, bland annat för yrkesgrupperna undersköterska, vårdbiträde och socialpedagog – yrken som kräver en flerårig utbildning.

Skrev ut knark och drog miljoner

kl 22.20

kl 12.08

En 48-årig man, som skrivit ut kilovis med narkotikaklassade droger, döms till fängelse i sex år och betingelse förbuds mot att arbeta inom hälso- och sjukvård.

En domstol i Stockholm dömer honom till fängelse i sex år och betingelse förbuds mot att arbeta inom hälso- och sjukvård.

Enligt hans försvarare Ekrem Güngör.

Exempel

NYHETER

Expert om välfärdsbrott: »Ju mer man gräver, desto mer hittar man«

Nyheten om att gängkriminella gett sig in i vården och driver vårdcentraler och vaccinationsmottagningar slog ner som en bomb förra hösten. Problemet har inte minskat i omfattning sedan dess – snarare tvärtom. »Det blev en ögonöppnare för många regioner. Ju mer man gräver, desto mer hittar man«, säger Sara Persson, brottsförebyggande specialist på Ekobrottsmyndigheten.

Anna-Cajsa Torkelsson

anna-cajsa.torkelsson@lakartidningen.se

PUBLICERAD:

Lakartidningen.se 2024-09-05

0 KOMMENTARER | KOMMENTERA

Otillåten påverkan

Brottsliga och icke brottsliga aktiviteter som syftar till att indirekt eller direkt påverka tjänstepersoner och förtroendevalda, tex trakasserier, hot, våld.

Korruption

Otillbörligt utnyttjande av den offentliga positionen för att uppnå privata fördelar; en otillbörlig sammanblandning mellan det offentliga uppdraget och privata intressen.
(SKR definition)

Mutor, erbjudanden, gåvor, pengar, rabatter och måltider, men kan också inbegripa nära relationer mellan två personer.

Infiltration

Infiltrering av kommuner, regioner, företag och myndigheter genom placering eller rekrytering av insiders/möjliggörare.

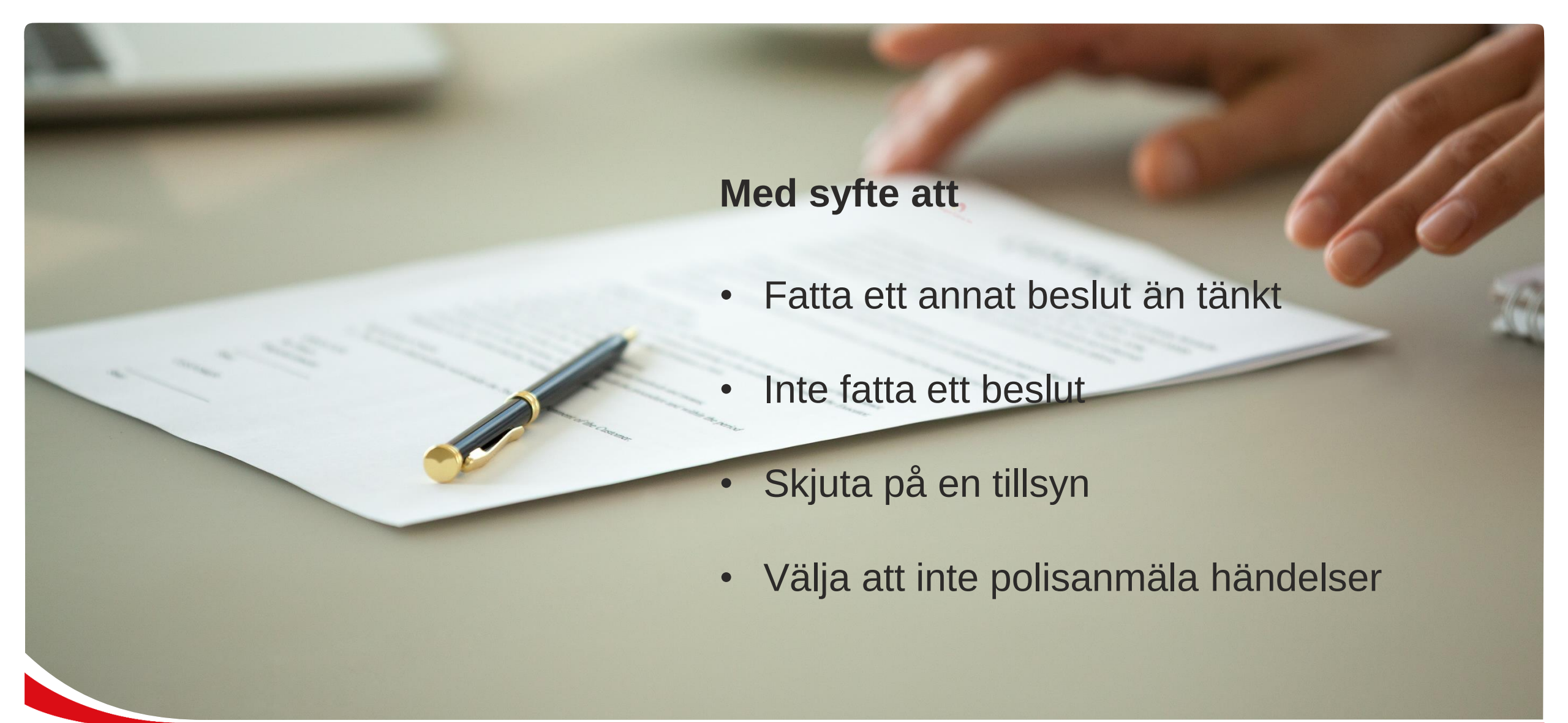
Långsiktig och kostsam metod men värdefull eftersom "insidern" är införstådd i brottsupplägget alternativt kan utnyttjas vid behov.

Otillåten påverkan – definition

”

Ett samlingsbegrepp för handlingar som syftar till att påverka en tjänsteperson eller förtroendevald att agera på ett annat sätt än denne tänkt.

Med syfte att

- Fatta ett annat beslut än tänkt
- Inte fatta ett beslut
- Skjuta på en tillsyn
- Välja att inte polisanmäla händelser

Möjliggörare för kriminella nätverk

Personer som genom sin anställning eller sitt uppdrag i det legala samhället hjälper kriminella nätverk

Används av kriminella nätverk för att underlätta, effektivisera och bredda den kriminella affärsverksamheten, delvis som ett svar på ökat och stärkt arbete mot organiserad brottslighet.

Möjliggörare - tre olika typer

Möjliggöraren som:

1. genom sin roll i yrkeslivet bistår kriminella med information och tjänster mot ersättning.
 2. genom aktiv handling bidrar till att brottsupplägget kan genomföras.
 3. omedvetet delar med sig av sin kunskap och på så sätt gör brottsligheten möjlig.
-
- ❖ Möjliggörare på arbetsplatser är eftertraktade av kriminella nätverk
 - ❖ Personer i nätverken letare i sin egen bekantskapskrets & familj för att hitta personer som kan fungera som möjliggörare, vissa upparbetar nya kontakter och skapar gynnsamma tillfällen när möjliggörarna är extra sårbara för övertalning

FAKTORER TILL ATT BLI EN MÖJLIGGÖRARE

MISSNÖJE

Anställda som känner sig orättvist behandlade, utanför eller undervärderade kan agera utifrån hämndmotiv.

KOGNITIV DISSONANS

Insiders övertygar sig själva om att deras beteende är moraliskt acceptabelt. Lojalitet till kriminella gäng eller familj.

EKONOMISKA OCH PERSONLIGA PÅFRESTNINGAR

Ekonomiska och personliga påfrestningar kan göra att agera som insiders är det enda alternativet. Missbruk kan vara en sekundär följd av livshändelser.

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Offentlighets- och sekretesslagen - kommande

10:15 a Sekretess enligt 21–40 kap. hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det behövs för att

- 1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
- 2. utreda brott,
- 3. förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp,
- 4. upptäcka eller utreda sådant som avses i 3
- 5. förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och överträdelser av regler, villkor i beslut eller avtal.

En uppgift får inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Proposition 28 maj 2025. Paragrafen träder i kraft 1 december 2025

På med glasögonen!

Vi har alla ett ansvar!

- Stor organisation öppnar för sårbarheter
- Uppmärksamma och flagga när något känns fel
- Kontakta beställarchef, samordnare eller planeringsdirektör

Tillsammans
för ett **friskare**
tryggare och
rikare liv